

Piirteitä polyteknikkojen yhdistyksen vaiheista vuosina 1884–90

Kilpailuun kirjoitti Siekko (Bruno Stenius), kirjoitettu 1.3.1890

Arvostelijalle

Kun historian kirjoittaja ryhtyy alustavaan työhönsä arkistoista kokoilemaan erikoistapauksia ja merkellisyyksiä jotka ovat omiansa kuvaamaan aikojen olevia oloja ja vaiheita, sattuu usein että tutkijan huomio kääntyy johonkin erikoistapaukseen lujemmin ja kauemmaksi aikaa kuin muuanne. Silloin hän siitä tekee omatakeisen arvostelun, joka voi olla, kuten sanotaan, puolueellinen. Voipa sattua että tästä yksityisseikan kovimmasta arvostelusta kokonaisuudeksi sulatettu tekeleensäkin kantaa jälkiä, vaikka kertoja, tapausten juoksusta luotuaan kokonaisen yhtäjaksoiskuvan olisikin tullut siihen huomioon, että esteetön, vaikutukseton eteenpäin pyrkiminen voikin helposti viedä taapäin. Jos vastustusta muutoksille ei löytyisi, ei varmaan tultaisi tarpeeksi tutkineeksi uuden paremmuutta vanhaan verraten ja tämän sovittamista sen sijaan. Voisihan uutuudeninto siten saada tuhojakin aikaan. Miksikä muutokset kohtaavat vastusta? Siksi että entiset olot ja traditsionit ovat koetetut, eletyt, ne tunnetaan, uusia taas eräiden yksityisten esitetyitä arveluita, periaatteita ei liioin yleisesti oivalleta ja näyttävät, hyviäkin ollen peloittavilta varovaisen silmään.

Näihin arveluisin tuli tämän kirjoittaja. Jos hän ei ole onnistunut valamaan tällä juotoksella kokonaista johdonmukaista teelmästään, on historioitsija kyky huono, tahto on ollut hyvä.

Se ajanjakso, jonka vaiheita tässä koetamme kuvata ja arvostella mikäli voimissamme lienee, käsittää merkellisimmän, opettavaisimman ja hauskimman osan Polyteknikkojen yhdistyksen historiaa. Ensinnäkin ”vanhan” ajan sitten sisällisten kahakoiden ja eripuraisuuden ja vihdoin uuden tasa-arvoisuuden ajan.

Samoin kuin nykyinen Polyteknillinen opisto on vähitellen muodostunut monen kehityskannan kautta, alkujaan iltakoulusta maallemme varsin tärkeäksi ja monen ulkomaalaisen teknillisen korkeakoulun kanssa kilpailevaksi opin ja tiedon ahjoksi, samoin on sen oppilaiden välinen side ja yhdistys muodostunut sen sivistyskannan kanssa rinnan, jonka Opisto aikojen kuluessa taisi tarjota. Siemen tähän yhtymiseen iti hyvin nuoruudenvoimissa olevassa toverikunnassa. Siitä kasvoi vankka toveruuden tammi, jonka siimeksessä jäsenet löysivät suojaa ja jonka juuret tunkeutuivat yhä syvemmin Suomen maamään.

Keväällä v. 1884 tuli Polyteknikkojen yhdistys lailliseksi, saatuaan Keisarillisen

Senatin vahvistamat ohje-säännöt. Sen ensimmäiseksi inspehtoriksi tuli kanslianeuvos Lindeberg, joka muutamissa kohdin näytti harrastavan Yhdistyksen silloin vielä pienemmän puolueen pyrinnoita. Suomalaisista oppilaitoksista tulleiden luku oli jo näihin aikoihin niin suuri, että heidän vaatimuksiaan, sellaisessa toveri-yhdistyksessä kuin tämä, ei ajattelevainen voinut olla suopein silmin katsomatta.

Tänä vuonna oli tuo vanha, Yhdistyksen silloinen ainoa sanomalehti "Arbetaren" suomenkielisten toimitettavana. Kuitenkin olivat ruotsinmieliset enemmistönä Yhdistyksessä. Turhaan ovat suomalaiset kokeneet saada johtokuntaan puolueensa jäseniä. Ehdotus-listoihin koottiin molemmin puolin punaisinta mitä puolueessa löytyi, todellinen kyky sai usein jäädä sivuasiaksi.

Syksylukukauden lopulla 1884 perustettiin erityinen suomenkielinen sanomalehti "Sampo" ja "Arbetaren" jäi ruotsalaiseksi.

Keväällä 1885 muutti Polyteknikkojen yhdistys ahtaasta katurakennuksesta tilavaa, Yhdistyksen vaatimuksien mukaan rakennettuun piharakennukseen samassa talossa Antinkatu 29. johon se vuokratrahdilla sitoutui jäämään 8 vuodeksi.

Keväällä 1886 sai Yhdistys suurenmoisilla arpajaisillaan rakennusrahastoonsa tuntuvan lisän, niin että se teki yhteensä noin 25 000 markkaa. Silloin aijottiin kohta ruveta talon ostoon. Hierottiin kauppa yhdistyksen huoneisto-talon omistajan kanssa, mutta kun hinnalla ei sovittu ja etenkin kun vuokrasitoumus vielä kesti 7 vuotta, jätettiin asia tällä kertaa tuonnetta.

Lukuvuosi 1886-87 on monessa suhteessa merkellisimpiä Yhdistyksen historiassa.

Niissä monissa sotkuissa ja kiihkoisissa keskusteluissa, joita tällöin käsiteltiin, olisi vaadittu työntä johdonmukaista ja jäntevää miestä. Näitä ominaisuuksia ei silloisella puheenjohtaja G. Holmilla²⁸ näy olleen. Hän oli pikainen ja ärtyisä mies, joka paraalla tahdollakaan ei aina voinut hillitä luontoaan ja sanojaan punnita.

Kielikysymys oli leimahtanut kulovalkean lailla täyteen tulisuuteensa. Sanomalehdet sisälsivät katkeria purkauksia vastapuoluetta vastaan ja tässä työssään kunnosti nimimerkki "Caloloin" intoisat viikingi sota-huudahdukset itseään.

Inspehtori Lindeberg oli kieltäytynyt hyväksymästä erästä säännös-ehdoitusta, jossa säädettiin että $\frac{3}{4}$ äänen enemmistö vaaditaan entisen pöytäkirja-päätöksen kumoamiseksi. Silloinen johtokunta, joka pelkäsi Yhdistyksen vähemmistön voivan yksinkertaisella enemmistöllä mullistaa asiat mieleisikseen, kääntyi Opiston Opettajakollegioon, mutta kun sieltäkään ei muutokseen suostuttu, alettiin tuumia senaattiin menoa.

Suomenmieliset, joiden johtajana oli K. Ståhlberg,²⁹ olivat sillä välin ehdottaneet kirjallisella esityksellä, että suomi korotettaisiin yhdenarvoiseksi ruotsin kielen rinnalle Yhdistyksen virallisena kielenä. Ehdotus herätti tietysti vastustusta, mutta asiaa punnitsemaan asetettiin kuitenkin 6 miehinen valiokunta, jonka ehdotus molempien kielten tasa-arvoisuudesta vihdoinkin hyväksyttiin.

Kielikysymystä oli jouduttanut loppuun eräät syytökset, joita oli väitellessä innostuessa tehty, ja joihin vaadittiin vastausta. Puheenjohtaja Holm syytti suomenmielisiä halveksittavasta liittolaisuudesta Inspehtorin kanssa. Jäsen Ståhlberg oli puheissa maininnut epäilevänsä johtokunnan tasapuolisuutta jota se oli

luvannut. Tämä syytös saattoi Puheenjohtaja Holm'in vimmoihinsa ja vaati Ståhlberg'ille rangaistusta. Syytös, joka alkujaan oli niin mitätön, ettei sitä olisi huomattukaan ellei "Arbetaren" sitä olisi ottanut väännelläkseen "Majesteettirikokseksi", tuli todellakin rumaksi jonkun ajan perästä. Yhtä vähän Civis Ståhlberg kuin Holm'kaan säästivät soimauksen purkauksia. Koiteltiin eräällä taholla saada Ståhlberg eroitetuksi Yhdistyksestä. Siitä ei kuitenkaan tullut mitään. Komitea, joka asetettiin asiaa punnitsemaan, tuomitsi syytökset rumiksi molemmin puolin sekä yleisen huomautuksen kummallekin toveruuden puolesta ja ehdotti sovintoon.³⁰ Näin oli riidoissa, eripuraisuudessa ja väittäilyissä kulunut vuosi. Myrskyjen perästä seurasi kuitenkin rauhaisat ajat. Voitiin ruveta yhteistoveruuden työhön, joka näihin asti oli ollut vallan mahdoton. Tänä vuonna oli saatu tuo kultainen yhdenvertaisuuden aate toteutumaan.

Puheenjohtaja Holm koitti kyllä olla puolueeton mies ja sitä hän ehkä tahtoikin, mutta voimien puute, ulkovaikutukset hetkinen pikaisuus oli haitaksi hänen muuten hyvälle tarkoitukselleen.

Vuosi 1887–88 oli sovinnon aikaa. Merkillisimpiä päätöksiä oli kielenkääntäjän poistaminen. Oli jo kauan huomattu nuo turhanpäiväiset "öfversättning" huudot, mutta vasta sitten kun suomalaisetkin rupesivat tahtomaan "käännöstä" ruotsalaisiin puheisiin, tultiin siihen päätökseen, että moinen leikillisuus hidastaa kokouksia ja että jokaisen velvollisuus on ainakin ymmärtää kumpaakin kotimaista kieltä.

Bufetti-asia on aina useammin kuin mikään muu kysymys näkynyt keskusteluaiheena kokous-intimiteeteissa. On koetettu järjestää sitä jos jollakin tavalla. Syksyllä 1887 otti Yhdistys ravintolansa omille hoteilleen ja asetti erään asiassa tottuneen jäsenensä sen yli-johtajaksi. Kaikki näytti onnistuvan erinomaisen hyvin. Yhdistyksellä oli kodikkaampaa taas ja tavarat olivat mainioita. Mutta juuri kun järjestys oli paraimmillaan syntyi eripuraisuutta ravintolan johtajan, nais-johtajan ja johtokunnan välillä joka sotku ei selvinnyt muuten kuin että taas oli uusi revolutioni bufetin suhteen tapahtuva. Asetettiin sitten bufetti kuten ajanmukaisimmat kahvilat ja hankittiin sinne bufettineitiä.³¹

Taas näytti yritys alussa erinomaisen onnistuneelta. Yhdistyksellä oli väkeä aina ja hauskaa elämää vietettiin päivät pääkkäin ja yhytysten yöt. Kun "Dekis" istahti pianon ääreen, läksi kolossaalinen "Tschuffi" tuimaan valssiin "Olgan" kanssa ja toiset seurasivat perässä niin sakeassa että tuolit ryskivät edessä kumoon.

Mutta kokemus opetti pian etteivät nuoret bufettineidot ole omiansa olemassa moisessa mieskatrassa, vaan pikemmin turmioksi molemmin puolin. Seuraus oli että syyslukukaudella 1889 taas annettiin bufetti sen alkuperäiselle hoitajalle. Mutta samalla oli kaikki viehätykseltä kadonnut. Bufetti-neitien hymyilevien kasvojen sijaan nähtiin siellä mummo G.R:n hapan, tutkiskeleva naama. Tuntui Yhdistyksellä tavallisina iltoina niin kylmältä ja muistutti liiaksi Opiston synkeää hiljaisuutta. Jäsenet etsivät ajanmukaisempia ravintoloita kaupungilla. Yhdistyksellä oli aina iltaisin pilkkopimeä. –Seuratkaamme ravintolan muodostusta sen nykyiseen asemaan, käännyn taas tarkastelemaan oloja vuonna 1887.

Kevätlukukaudella 1887 kuin suomalaisten oppilaiden anomuksesta

Polyteknillisessä Opistossa alettiin pitää suomalaisiakin luentoita, päätti Yhdistys Puheenjohtaja Eichinger'in³² ehdotuksesta täydentää kielisäännöstä siten että vanhan sopimuksen mukaan Yhdistyksen toimittama luettelo painettaisiin vuorolukukausina suomeksi ja että Johtokunta laatisi pöytäkirjansa sillä kielellä jolla enemmistö siinä tahtoo.

Tänä vuonna järjesti Yhdistys kassansa niin, että vaan kaksi rahastoa syntyi. Rakennusrahasto ja Apu- ja lainarahasto. Niiden suuruus oli tällöin, edellisen 24,695 mk 73 piä jälkimmäisen 6,800 markkaa 58 piä.

Ajan pitkään kuiviksi käyvään virallisten kokousten ohella on Yhdistyksellä aina ollut hyvänä tapana viettää klubi-iltoja kerran lukukauteensa. Silloin oli Yhdistyksen huoneisto enemmän kuin muulloin milloinkaan käynyt ahtaaksi. Entiset jäsenet ja Opiston opettajistokin tiesi vallan hyvin entuudestaan iltamain hauskuuden ja riensivät kilvan klubiin. Klubi-toimikunnalta nämä vaativat paljon työtä, mutta onpa huomattu iltamain virkistävä vaikutus. Opiston työ on näiden jälkeen huomattu sujuvan kahdenkertaisella vauhdilla.

Yhdistys on tuon tuostakin antanut kilpa-tehtäviä jäsenilleen. Niinpä kevätlukukaudella 1888 annettiin arkkitehtien kilpailla täydellisten mukavain teateridekorationipiirustusten teko. Paljo koituksia tulikin mutta ei yksikään niistä tainnut olla tarpeeksi käytännöllinen.

Huomattava tapaus tältä vuodelta on se päätös ettei omalla nimellä saa uudistaa lainaa rahastossa. Tähän toimenpiteeseen antoivat syytä eräät rettelöt kassassa.

Kielikysymyksen kaikua kuului joskus vielä kevätlukukaudella 1888. Johtokunta ei ollut suomenmielisten mielestä tarpeeksi myötätuntoinen panemaan täytäntöön päätöksiä kielen yhdenvertaisuudesta. Kirjasto-kuittia ja velkakirja-blanketteja ei näet löytynyt suomeksi eikä Johtokunta arvellut niitä tarvittavankaan ennen kuin ruotsinkieliset loppuisivat. Äänestyksellä päätti yhdistys vielä kerran, että päätös Suomenkielen yhdenvertaisuudessa on tässäkin toimeen pantava, mutta kun Yhdistyksen Inspehtori Kolster kumosi tämän päätöksen, jäi asia seuraavaan lukukauteen. Syksyllä 1889 ilmoitti puheenjohtaja Schulman³³ ettei ekonominen kanta nytkään sallisi ruveta suomenkielisten velkakirjain painokustannuksiin. Silloin kokosivat suomenmieliset keskellä istuvaa kokousta nuo kaivatut varat, yhteensä 30 markkaa ja ojentivat ne Yhdistykselle blankettien ostoa varten. Suomenmieliset olivat varmat siitä että Yhdistyksen, hyvän tahdon ollessa, kyllä olisivat myöntäneet tämän mitättömän kustannuksen; vastapuolue taas näki tässä fennomaanisen pikkumaisuuden ja uhallakin vastusti sitä.

Muudan säännös perussääntöjen 11 § oli jo kauan antanut syytä eräällä taholla alinomaisiin kehoituksiin muutoksella Senatiin menoon. Se on sääntö, jossa säädetään yksinkertaisella enemmistöllä voivan kumota edellisiä päätöksiä. Tahdottiin ³/₄ osa äänen enemmistöä. Syyslukukaudella 1888 valittiin vihdoon toimikunta, jonka tehtäväksi määrättiin täydentää ja parannella ohje- eli järjestyssääntöämme pöytäkirjapäätöksien mukaan, kuitenkin niin etteivät ne sisältäisi Senatin vahvistamien perussääntöjen vastaisia määräyksiä. Näitä sääntövaliokunnan töitä tarkastellaan parhaillaan Yhdistyksen kokouksissa. Tässä komiteassa oli puheenjoh-

tajana Yhdistyksen silloinen Puheenjohtaja Allan Schulman, joka tasapuolisuudella ja jänteveydellä johti Yhdistyksen rientoja. Jäsenmaksut olivat vähitellen menojen suuretessa nousseet maximi määrään ja siten raskauttaviksi jäsenille. Keväällä 1888 nousivat ne 275 mkaan 85 penniin. Silloin puuttui jäsenmaksuista 660 markkaa tähän summaan. Pienillä arpajaisilla Yhdistyksellä koottiin nämä varat kuitenkin helposti. Syyslukukaudella 1889 kun taas syntyi pula, päätettiin ottaa rakennusrahaston koroista osa vuokran maksamiseen, sekin siten jo tavallaan antaisi nykyistenkin jäsenten nauttia melkoisen rakennusrahaston edusta.

Kun syksyllä 1888, uusien asetusten mukaan, suurimmaksi osaksi ylioppilaita tuli Polyteknilliseen Opistoon ja niistä pieni osa Yhdistykseen, lähettivät eräät Yhdistyksen jäsenet Johtokunnalle anomuksen, että tämä ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin jotta kaikki Polyteknillisessä Opistossa opiskelevat miehet tahi naiset velvoitettaisiin kuulumaan Polyteknikkojen Yhdistykseen. Tämän ehdotuksen perustivat he siihen tosiasiaan että Yhdistys kärsii aina maineessa kun jokin siihen kuulumaton Polyteknikko tahraa käytöstään, jonka vuoksi sillä pitäisi olla samanlainen kaitseva ja rankaiseva silmä polyteknikkojen kesken, kun on ylioppilas-osakunnilla. Tämä kysymys ei kuitenkaan tällä kertaa saanut mennä Inspehtoria etemmä.

Oli joskus vuosien kuluessa herännyt kysymys, jotta päästötutkinnon suorittaneet polyteknikot saisivat ylioppilastutkinnotta suorittaa opinnoita Yliopistossa. Keväällä 1889 lähetettiin vihdoon Kunniajäsen Aschan'in³⁴ ehdotuksesta Opettajakollegiolle kirjelmä, jossa anottiin kysymyksen kannattamista ja sen eteenpäin viemistä. Tätä alkuperäistä anomusta on kuulon mukaan Teollisuus Ylihallitus suvainnut supistaa niin, että koko anomus on muuttunut naurettavan arvottomaksi. Kummallista tosiaan! Jos jokin Yliopiston oppilas, jolta lukukyky on mennyttä kalua, hakee erikoisvapautta päästä maanmittariksi Polyteknikon käymättä, ei lainkaan epäillä hänelle vapauden myöntämistä, sillä onhan hän muka "sivistynyt mies"; mutta kuin lukuhaluinen polyteknikko, suoritettuaan täydellisen kurssin jollakin mainitun Opiston keino-osastolla³⁵, anoo saada laajentaa tietojaan jollakin erikoisalalla, siltä heittävänsä insinöörimäisyyttä syrjään, niin saa hän kiellon. Liian vähän Suomessa, jonka edistymisen ehtona on teknillisyyden monipuolisuus ja kukoistus, annetaan arvoa sen edustajille.

Puheenjohtajana vuonna 1889–1890 oli E. Hedman³⁶. Erinomaisella tasapuolisuudella ja malttavaisuudella sekä puheenjohtokyvyllään on hän osoittanut eteväksi Yhdistyksen johtajaksi.

S.P. (Suomenmieliset Polyteknikot) ja T.F. (Teknologföreningen) syntyivät ajalla, jolloin kielikysymys oli vireimmillään. Kun kielikiista teki kokoukset myrskyisiksi, koetettiin toveruutta pysyttää samanhenken heimolaisten kesken siten, että kokoonnuttiin jossain kahvilan yksityishuoneessa keskustelemaan ja päättämään. Ja kun maljojen ääressä innostuttiin puhumaan, huumaannuttiin puolue-innosta ja sitten parempi-lahjaiset sepittelivät hurjia inharunoja vastapuolueelle, joista silloin ruotsinmielisten hallussa oleva "Arbetaren" vuodelta 83–84 sisälsi surkeita todisteita. Oli kuitenkin muutamissa tapauksissa näillä haarayhdistyksillä se etu, että ne valmistivat joskin yksipuolisesti niitä kysymyksiä, joita Yhdistyksessä käsiteltiin. – Ke-

väällä 1889 oli noussut kysymys: hyödyttävätkö nämä haarayhdistykset emäyhdistystä ja tultiin siihen päätökseen, että ne nykyään, kielikanta Yhdistyksellämme on niin tasapuolinen kuin olla saattaa, vaikuttavat lamauttavasti osanottoon emäyhdistyksessä. Syksyllä 1889 päätettiin S.P. lakkauttaa virallisena yhdistyksenä olemasta. Kun tämä emäyhdistykselle ilmoitettiin puhui S.P:n valitsema referentti Bruno Stenius että S.P. oli tehnyt ilolla tämän päätöksen. Sen määrä on aina ollut yhdenvertaisuus aatteen toteuttaminen. Nyt kun se on työnsä tehnyt, on määränsä perillä ei sillä ole jäljellä mitään. Luottaa vaan että yhdistyksellä on pyhänä ne päätökset, jotka se on kerran tehnyt. toivoen että aivan lähenevässä tulevaisuudessa koittaisi päivä, jolloin kaikki separatismi poistuisi ja todellinen jalo toveruus saa yhä enemmän jalan sijaa Polyteknikkojen Yhdistyksessä. Ruotsinmielisten T.F. yhdistystä ei ole vielä ilmoitettu lakanneeksi vaikk'ei sillä liene nykyään kokouksia ollut. Toivottava on kuitenkin, että tämäkin yhdistys kohta luovuttaa sääntönsä ja pöytäkirjansa Yhdistyksen arkistoon säilytettäväksi siellä muistona menneiltä ajoilta.

Lahjoituksia

Maaliskuussa 1887 lahjoitti Insinööri A. Wegelius³⁷, entinen puheenjohtaja, rakennusrahastoon 50 markkaa. "S.P." on sitä paitsi lahjoittanut yhdistykseen suomalaista kirjallisuutta n. 450 mk. arvosta. Nyt S.P. lakattua aikonee se lahjoittaa 600 mk. nousevan kassansa rakennusrahastoon. Paitsi näitä mainittakoon useampia kirjalahjoja, niin kuin Tavaststjernan ja Savanderin teostensa lahjoitukset.

Vaikutus ulospäin

Huolimatta niistä sisällisistä riidoista, jotka vuosia olivat katkoneet kaiken toveruuden suomenmielisten ja ruotsinmielisten kesken, on Yhdistys kunnialla esiintynyt suuren yleisön edessä. Mainiosti onnistuneet arpajaiset 1885 nostivat polyteknikkojen maineen niin että sananparreksi tuli: mikä ei polyteknikoille onnistuisi. Erittäinkin hyvän rahallisen tuloksensa kautta näiden arpajaisten muisto aina säilyy polyteknikkojen mielessä. Näiden arpajaisten jälkeen, jotka onnistuakseen niin paljon vaativat voimia, seurasi lepo ulosvaikutuksessa. Yhdistys tarvitsi voimansa sisällisten olojen parantamisessa, jotka aikojen ja olojen muuttuessa vähitellen katsottiin perinpohjaista korjausta tarvitsevan. Syksyllä 1888 heräsi taas kysymys julkisten huvien pitämisestä. Aijottiin ensin arpajaisilla, sittemmin pukutanssiaisilla, mutta monet muut niin kuin Parisin näyttelyn kiireellisimmät huvitukset pakottivat heittämään kaikki nämä aiheet kevääseen 1890, jolloin vihdoin helmikuun 18 päivänä (Laskiais tiistaina) pidettiin erittäin onnistuneet arpajaiset seurahuoneella. Sanomalehtien arvostelusta mainittakoon m. m. sanat: "Ylioppilaat ovat lakanneet olemasta suuremmoisimpien huvien toimeenpanijoina, sik-

si ovat Santalahden korkeakoulun teknologit tulleet”.

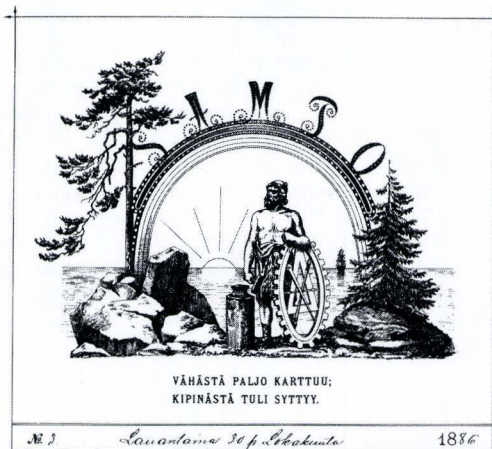
Jo aikaisempina vuosina oli Polyteknikoilla ollut tapana pitää maaseudulla, etenkin tehdas-paikoissa helppotajuisia teknillisiä luentoja. Mutta tultiinpa huomamaan että nämä luennot eivät kaikin puolin vastanneet tarkoitustansa; ei kuitenkaan vielä silloin oltu selvillä mitä työväen valistamiseksi olisi tehtävä ja niin jäivät luennot moneksi vuodeksi unhotuksiin.³⁸

Syksyllä 1888 päätettiin vihdoin seuraten naapurimaista tullutta esimerkkiä, panna alkeis-opetus kurseja työväelle. Tätä päätöstä ei kuitenkaan saatu toimeen toimivan johtajan puutteessa ennekuin syksyllä 1889, jolloin aloitettiin säännöllinen opetus Yhdistyksen huoneustolla. Opineluissia kertyi niin paljon, että oltiin pakotetut kääntymään Opiston Tietohorttiin³⁹ pyynnöllä saada sieltä jotakin huonetta käytettäväksi. Siihen hän vihdoin keväällä 1890 suostui ja niin saatiin siirtää Opistolle toinen osa, joten opetus alkoi kahdenkertaisella vauhdilla.

Kysymys albumin toimittamisesta oli jo usein ennen herännyt Yhdistyksessä, mutta tarpeellisen kannatuksen puutteessa oli se rauennut, kunnes syksyllä 1888 valittiin komitea sen toimittamista varten. – Kyllä huomattiinkin Yhdistyksen sanomalehdissä ”Arbetaren”issa ja ”Sammossa” paljon siksi arvokasta että ansaitisivat tulla suuremmankin yleisön nähtäväksi, mutta kun komitea huomasi tässä olevan kovin raskaan työn ja varsinkin kun rupesi kuulumaan ääniä, jotka arvelivat uhkarohkeaksi Yhdistykselle moisen tuhansia tekevän kustannusmaksun, niin heitettiin albumin toimitus ja sen sijaan päätettiin toimittaa ”Juhlalehti” arpajaisiin. Tästä tulikin varsin soma, lukuisilla kuvilla varustettu kaksikielinen vihkonen.

Arkkitehti Sjöström vainajan arvokkaat piirustukset, jotka ovat Yhdistyksen omaisuutena, päätettiin 1888 antaa kopioida ja painattaa. Tätä kirjoitettaessa ei kuitenkaan komitea ollut tullut mihinkään esityksiin.

Tällä silmäyksellä Yhdistyksen vaiheisiin vuosina 1884–1890 olemme tulleet nykyisyyteen taas. Ilokseen huomaa että Yhdistys nykyään on verrattain onnellisessa ajanjaksossa. Jäsenten luku, joka yhteen toviin jo näytti pienenevän, näkyy taas yhä kasvavan. Poissa on eripuraisuus, poissa epäileväisyys, joka tämän jakson alkuosalla toveruuden puolueisiin pilkkoi. Yhdenvertaisuus on toteutunut aatteena ja todellisuudessa. Rakennushanke ja monta muuta tärkeää kysymystä on herännyt vireemmin kuin usein ennen. Toverikunta kulkee avosilmin eteenpäin ja sen silmissä kangastaa oma lippu ja oma talo.

- ¹ Yleensä aiheesta: Palmén 1899. ss. 44, 135, 136. Qvist. 1899. ss. 66–. Petterson 1922. ss. 54–55. Roos 1922. s. 16. Koponen 1947. s. 28. Wuolle 1949. ss. 151–171. Helin 1972. s. 39. Hanski 1997. ss. 48–55. Nykänen 1998. ss. 142–146.
- ² Bruno Sixtus Stenius. s. 6.8.1866. Aloitti opintonsa 1886, maanmitt., valmistui 1890. Toimi P.Y:n hallituksessa 1889–1890.
- ³ Palmén 1899. s. 137.
- ⁴ Opiston säännöt uudistettiin kokonaan 1879. 1886 kohotettiin opettajien muodollisia pätevyysvaatimuksia ja vuoden 1890 säädös koski koko kurssin suorittaneita opiskelijoita. Kysymys liittyi selvästi maan koulutusjärjestelmän tason ylläpitämiseen. Esim. Nykänen 1998. ss. 156–157.
- ⁵ Karl Leonard Lindeberg, fysiikan ja mekaniikan opettaja. Toimi Anders Olivier Saelanin kuoleman jälkeen oppilaitoksen johtajana, vakinaistettiin tehtävään 1874. Vuodesta 1883 vuoteen 1890 toimi Polyteknisen Opiston varajohtajana. Wuolle 1949. ss. 134–135. Petterson 1897.
- ⁶ Palmén 1899. ss. 147–.
- ⁷ Werner Konrad Lönbeck, s. 3.9.1849 Tammissaarella. Aloitti opintonsa Teknillisessä reaalikoulussa kadettikoulun keskeytettään ylimääräisenä oppilaana 1871. Keskeytti opintonsa 1875.
- ⁸ Anthon Ludvig Lindfors, s. 17.1.1852 Kuopiassa. Aloitti opintonsa 1870 ylimääräisenä oppilaana. Keskeytti opintonsa 1873.
- ⁹ Nils Jonathan Wenell, s. 5.6.1852 Sämingissä. Aloitti opintonsa 1867, valmistui insinööriksi 1873. Sairastui 1870-luvun lopulla mielisairauteen.
- ¹⁰ Fredrik Nikolai Onni Teodor von Zansen. [1899 matrikelissa on nimi merkitty Theodor], s. 26.4.1851. Aloitti opintonsa yliopistossa 1869, Teknillisessä reaalikoulussa 1869. Valmistui insinööriksi 1873.
- ¹¹ Palmén 1899. s. 122. Hanski 1997. s. 34. Nägra drag... s. 7.
- ¹² Nykänen 1999. ss. 18–19.
- ¹³ Aschan 1897.
- ¹⁴ Nykänen 1998. s. 104. Oppilaslukumääristä Palmén 1899. s. 68. 1859–1872 valmistui vuosittain keskimäärin 5 oppilasta täyden oppimäärän suorittuaan. Vuoden 1872 jälkeen keskimäärin 12 ja 1879 jälkeen ja keskimäärin 24. 1868 valmistui 11 oppilasta.
- ¹⁵ 1866 valmistuivat [suluisia isän ammatti] Bernd Ivar Aminoff [eversti], Axel Magnus Cronvall [huonekalutehtailija], Conrad Eneberg [kappalainen], Albert Nicolai Mellin [kultaseppämestari], Knut Woldemar Selin [hoviiokeudenneuvos]. Matrikkeli 1899.
- ¹⁶ Klinge 1978. s. 33.
- ¹⁷ Nägra drag... 1886. s. 6. Hanski 1997. ss. 28–30.
- ¹⁸ Manninen 1986. Nykänen 1988. s. 52
- ¹⁹ Nägra drag... 1886. s. 13.
- ²⁰ Hanski 1997. ss. 42–45.
- ²¹ Reglemente för Polytekniska föreningens tidningar "Arbetaren" och "Sampo". TKYA.
- ²² Palmén 1899 ajoittaa S.P:n lopettamisajankohdan likimain oikein.
- ²³ Helin 1972. s. 39. Hanski 1997. s. 52. Stenius itse kertoo toimineensa lakkautusasiassa puhemiehenä.
- ²⁴ Palmén 1899. s. 136.
- ²⁵ Koponen 1947. Wuolle 1949. ss. 134–135. Rudolf Kolster. s. Hampurissa 13.3.1837, k. 28.10.1901. Aloitti Helsingin Teknillisessä reaalikoulussa 1860 mekaniikan opettajana. Asetettiin Polyteknikkojen Yhdistyksen inspehtoriksi 1886. Strählman 1903.
- ²⁶ Nykänen 1988. ss. 131–132.
- ²⁷ Ks. esim. Palmén 1899. ss. 46–47.
- ²⁸ Johan Reinhold Georg Holm. s. 6.8.1863. Polyteknikkojen Yhdistyksen pj 1886–1887. Aloitti opintonsa 1882 kem., valmistui 1886.
- ²⁹ Karl Emil Ståhlberg. s. 30.11.1862 Kuhmoniemiellä. Aloitti opintonsa 1883 insinööriksi. Valmistui 1887.
- ³⁰ Kiista mainitaan ilman nimiä Palmén 1899. s. 135.
- ³¹ Selkkäus mainitaan ilman yksityiskohtia Palmén 1899. ss. 136–137. Palmén kertoo että yhdistys kärsi asiassa tuntuvia taloudellisia tappioita.
- ³² Johan Wolfgang Eichinger. s. 13.10.1865 Helsingissä. Aloitti opintonsa 1885, kemisti. Valmistui 1889. P.Y. pj 1887–1888.
- ³³ Allan Karl Valdemar Schulman. s. 20.1.1863 Hauholla. Aloitti opintonsa 1884 arkk., valmistui 1889. P.Y. pj 1888–1889.
- ³⁴ Adolf Ossian Aschan. s. 16.5.1860. P.Y:n ensimmäinen kunniajäsen.
- ³⁵ Keino-osasto = ammattiosasto.
- ³⁶ Ernst Gustaf Hedman. s. 18.12.1867 Oulussa. Aloitti opintonsa 1884, arkk., valmistui 1890.
- ³⁷ Alfred Wegelius. s. 5.4.1857 Vaasassa. Aloitti opintonsa PO ylim. oppilaana 1879 ins. os. Valmistui 1882 ja 1887. Teknologföreningenin pj 1881–1882. Kuoli 16.11.1888.
- ³⁸ Tällä tarkoitetaan todennäköisesti Industriföreningenin 1860-luvun alussa yrittämää kansanvalistustoimintaa. Yhdistyksen puuhämiehinä toimivat August Fredrik Soldan, Rudolf Kolster, ja Andre Lekve. Nykänen 1998. ss. 115–116.
- ³⁹ Käytännöllisen kemian opettaja, kanslianeuvos Ernst E. Qvist toimi 20.5.1880 lähtien Opiston johtajana. Mattson 1897a. Wuolle 1949. ss. 237–238

LÄHTEET:

Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan arkisto.

Piirteitä Polyteknikkojen Yhdistyksen vaiheista vuosina 1884–90. Kilpailuun kirjoitti Siekko (Bruno Stenius), kirjoitettu 1.3.1890.

WUOLLE, Bernhard. Teekkarivanhuksen muistoja ja mietelmiä. Puhe-käsikirjoitus

T.K.Y:n 25-vuotisjuhlaa varten 1946.

Teknolog-föreningens matrikel.

Nimikirja Suomenmielisten Polyteknikkojen yhdistyksessä Helsingissä.

KIRJALLISUUS:

ASCHAN, Ossian. Anders Olivier Saelan. (Polytekniska Institutets direktorer). Labor. Juhalalehti Polyteknikkojen Yhdistyksen viisikolmatta vuotisen olemassaolon muistoksi. Aktiebolaget F. Tilgmans bok- och stendryckeri samt kemigrafi, Helsinki 1897.

MATTSON, Gustaf. Ernst Edvard Qvist. (Polytekniska Institutets direktorer). Labor. Juhalalehti Polyteknikkojen Yhdistyksen viisikolmatta vuotisen olemassaolon muistoksi. Aktiebolaget F. Tilgmans bok- och stendryckeri samt kemigrafi, Helsinki 1897 (a).

MATTSON, Gustaf. Rudolf Kolster. (Polytekniska Institutets direktorer). Labor. Juhalalehti Polyteknikkojen Yhdistyksen viisikolmatta vuotisen olemassaolon muistoksi. Aktiebolaget F. Tilgmans bok- och stendryckeri samt kemigrafi, Helsinki 1897 (b).

HANSKI, Jari. Polin suojin me saavumme taas. Teknillisen Korkea-

koulun Ylioppilaskunta 125 vuotta. Gummerus, jyväskylä 1997.
 HELIN, Jyrki. Satavuotias Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta. TKY ja sen edeltäjien historiaa vuosilta 1872–1972. Oy Weilin+Göös Ab, Tapiola 1972.
 KLINGE, Matti. K.P.T:stä jääkäreihin. Ylioppilaskunnan historia 1872–1917. Vaasa 1978.
 KOPONEN, Paavo. 75 vuotta teekkarielämää. Otava, Helsinki 1947.
 MANNINEN, T. Heidenin linja. Suomen historia V. Weilin & Göös, Espoo 1986.
 NYKÄNEN, Panu. Käytännön ja teorian välissä. Teknillisen opetuksen alku Suomessa. Gummerus, Jyväskylä 1998.
 NYKÄNEN, Panu. Benssiinihiilivetyjen valtiat. Voitelu- ja moottoripolttoaineiden tutkimus Suomessa vuoteen 1948. Gummerus 1999.
 Några drag ur Teknologföreningens historia i hast tecknade af en f.d. polytekniker. Helsingfors, Hufvudstadsbladets tryckeri 1886.
 PALMÉN, K.E. Katsaus korkeamman teknillisen opetuksen syntyyn ja kehitykseen Suomessa. Matrikkeli sisältävä elämäkerrallisia tietoja Teknillisen reaalikoulun, Helsingin Polyteknillisen koulun ja Suomen Polyteknillisen Opiston opettajista ja oppilaista 1849-1897 sekä

historiikit oppilaitoksen, teknologisen yhdistyksen ja Polyteknikkojen Yhdistyksen toiminnasta. Julkaisuut Polyteknikkojen Yhdistys. J.L. Nylenius, Kotka 1899.
 PETERSON, K.R. Karl Leonard Lindeberg (Polytekniska Institutets direktorer). Labor. Juhalalehti Polyteknikkojen Yhdistyksen viisi-kolmatta vuotisen olemassaolon muistoksi. Aktiebolaget F. Tilgmanns bok- och stendryckeri samt kemigrati, Helsinki 1897.
 PETERSON, K.R. Teknologföreningen under början av 80-talet. Boken on TF. Utgiven till Teknologföreningens 50 års fest. Helsingfors 1922.
 QVIST, Ernst E. Polytekniska Institutet i Finland 1849–1899. Historik öfver institutet. J. Simelii arfvingsars boktryckeri aktiebolag, Helsingfors 1899.
 ROOS, Tor-Erik. Teknologföreningen 1872–1922. Kort historik. Boken on TF. Utgiven till Teknologföreningens 50 års fest. Helsingfors 1922.
 STRÄHLMAN, Einar. Rudolf Kolster. Sampo. Polyteknikkojen yhdistyksen juhla-julkaisu uuden huoneuston vihkiäisiin 31.10.1903.
 WUOLLE, Bernhard. Suomen teknillinen korkeakouluopetus 1849–1949. Otava, Helsinki 1949.

Valitse viisaasti VTT

VTT palvelee yli 3000:n ammattilaisen voimin suomalaisen teollisuuden ja yhteiskunnan tarpeita tekemällä monialaista tutkimus- ja kehitystyötä. Nuorekas ja osaava joukkomme tekee tieteestä tulosta.

- VTT Elektroniikka
- VTT Tietotekniikka
- VTT Automaatio
- VTT Kemiantekniikka
- VTT Biotekniikka
- VTT Energia
- VTT Valmistustekniikka
- VTT Rakennustekniikka
- VTT Yhdyskuntatekniikka
- VTT Tietopalvelu
- Teknologian tutkimuksen ryhmä
- VTT Konsernipalvelut

Tieteestä tulosta

www.vtt.fi